

Kwaliteit wettelijke controles significant beter geworden sinds 2000

De kwaliteit van wettelijke controles van beursvennootschappen is in de periode 2000–2018 significant gestegen. Dit beeld komt niet goed naar voren uit de inspectieresultaten van de AFM.

Dat concludeert Christian Peters, promovendus en onderzoeker aan de Universiteit van Tilburg, in een studie die hij heeft gepubliceerd in het Maandblad voor Accountancy en Bedrijfseconomie (MAB). Zijn onderzoek toont een stijging in de uitkomstkwaliteit van de wettelijke accountantscontrole in de periode 2000–2018 op een grote steekproef van Nederlandse beursvennootschappen gecontroleerd door big four-accountantsorganisaties.

Peters is kritisch over de inspecties van de AFM. "In het afgelopen decennium is er een verhit debat gevoerd over de controlekwaliteit in Nederland. Een geïnformeerde discussie hieromtrent werd soms verhinderd doordat controlekwaliteit zich moeilijk laat meten. Inspecties van de AFM geven inzichten in de kwaliteit van het controleproces, maar richten zich vooral op het procesniveau van controlekwaliteit. Discussies worden dus voornamelijk gevoerd aan de hand van de beschikbare informatie over proceskwaliteit. Hierbij dient te worden opgemerkt dat de steekproeven van de AFM beperkt zijn in omvang, en geen representatieve of aselechte steekproef zijn, waardoor een algeheel beeld van de kwaliteit van de sector dus ontbreekt", aldus Peters.

Discretionaire accruals

Peters heeft voor het beoordelen van de kwaliteit vooral gekeken naar zogenoemde 'Discretionaire accruals (DA's)', een veelgebruikte wetenschappelijke maatstaf voor controlekwaliteit. Het idee achter DA-modellen is dat managers van gecontroleerde entiteiten invloed hebben op de winstcijfers door middel van verslaggevingskeuzes. Door een bepaald verslaggevingsalternatief te gebruiken kan het winstcijfer worden aangepast.

"Zo kan de winst opwaarts of neerwaarts bijgesteld worden, kan er worden gezorgd voor winstegalisatie, of kan de *taking a bath*-strategie worden toegepast. Winststuring kan bijvoorbeeld worden bereikt door het vormen van voorzieningen, het al dan niet kapitaliseren van ontwikkelingskosten, of het realiseren van extra omzet in een bepaald boekjaar. Deze winststuring komt doorgaans tot uiting in accruals. Een DA-model schat aan de hand van een lineaire regressie wat de accruals van een bedrijf zouden zijn als het management geen enkele invloed zou hebben op de winst door middel van verslaggevingskeuzes. Het verschil tussen deze verwachting en de werkelijke waarde van de accruals zijn de discretionaire accruals en wordt gebruikt als maatstaf van winststuring en controlekwaliteit", aldus Peters.

AQI's

Peters wijst echter op het belang van meer indicatoren om de controlekwaliteit beter in het vizier te krijgen, omdat discretionaire accruals niet kunnen worden uitgesplitst in controlekwaliteit en verslaggevingskwaliteit. Ontwikkelingen in de vennootschapsbelasting, het rentepercentage, de reële economie, en verslaggevingsstandaarden kunnen de aantrekkelijkheid van discretionaire accruals verminderd hebben en daarmee van invloed zijn op de trend.

Er kunnen volgens Peters op basis van zijn studie dus geen valide conclusies worden getrokken over het input- of het procesniveau van controlekwaliteit. "Het is noodzakelijk dat het accountantsberoep zoekt naar additionele audit quality indicators om zo een uitgebreider overzicht te krijgen omtrent de controlekwaliteit. De huidige ontwikkelingen hieromtrent, met name het opstellen van audit quality indicators door de daarvoor in het leven geroepen werkgroepen bieden alvast hoop voor de toekomst."

- [Studie Christian Peters: 'Is de kwaliteit van de accountantscontrole gestegen?'](#)

Deel dit artikel

GERELATEERD

VERNIEUWINGSAGENDA | 27 juni 2022

Update Verbeterprogramma: cultuur rode draad in audithervorming

De Stuurgroep Publiek Belang heeft een update gepubliceerd van het Verbeterprogramma 2021-2023, in het kader van de Veranderagenda Audit. Cultuur vormt de basis... →

NIEUWS | 24 juni 2022

Van Beusekom (AFM): 'allemaal bijdragen aan bestrijden van fraude'

Hoewel we verschillende verantwoordelijkheden hebben, kunnen we allemaal bijdragen aan het bestrijden van fraude. Dat stelde AFM-bestuurder Hanzo van Beusekom op... →

MAGAZINE | 22 juni 2022

Op zoek naar de wortel

Accountantsorganisaties willen leren van hun fouten. Dat kan onder andere met root cause analysis, een term die steeds vaker opduikt in het discours rondom de accountantscontrole.... →

NIEUWS | 10 juni 2022

'Vertrouwelijke relatie met cliënt is goed voor controle'

"Heb oprechte belangstelling voor de persoon achter de cliënt." Dat stelde hoogleraar Niels van Nieuw Amerongen, tijdens zijn oratie op 9 juni aan Nyenrode Business... →

MAGAZINE | 03 mei 2022

Terug op de politieke agenda?

Onder het bewind van minister Hoekstra van Financiën kwam er een Commissie toekomst accountancysector. En als vervolg op het eindrapport van die Cta twee kwartiermakers.... →